

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

Participatieplan extra onderzoeksalternatief om Schokland

Fase: van Aanvulling Notitie Reikwijdte en
Detailniveau tot voorkeursalternatief

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Het extra onderzoeksalternatief	4
2.	Participatie.....	6
2.1	Participatie bij dit extra onderzoeksalternatief	6
2.2	Informereren van alle doelgroepen.....	7
2.3	Activiteiten tot en met ontwerp-voorkeursbeslissing.....	9
3.	Tijdslijn komende activiteiten	11
4.	Reacties	12
4.1	Reageren op de Aanvulling van de NRD.....	12
4.2	Uw reactie	12

Op basis van de informatie in de concept-IEA lijkt het voor de minister niet mogelijk om een voorkeursalternatief voor de nieuwe 380 kV-verbinding te kiezen voor dit noordelijk deel van het tracé tussen de hoogspanningsstations van Lelystad en Ens, omdat het onduidelijk is of deze wel een vergunning kan krijgen of technisch te realiseren is.

Advies Commissie voor de milieueffectrapportage

Na de openbaarmaking van het concept plan-MER en de concept-IEA in september 2024 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage op 17 december 2024 [een advies uitgebracht](#). De commissie adviseert om ten behoeve van de voorkeursbeslissing nader onderzoek uit te voeren om aan te tonen dat een uitvoerbaar tracéalternatief mogelijk is. Daarbij geeft de Commissie aan dat - vanwege de grote gevolgen voor natuur en werelderfgoed - de kans groot is dat daarvoor voor delen van het tracé extra alternatieven onderzocht moeten worden. Dit is belangrijk, omdat er een aanzienlijke kans is dat voor een toekomstig voorkeursalternatief, vanwege effecten op Natura 2000, een zogenaamde ADC-toets moet worden doorlopen. In die toets is het essentieel om aan te tonen dat er geen reële alternatieven mogelijk zijn met minder effecten op Natura 2000.

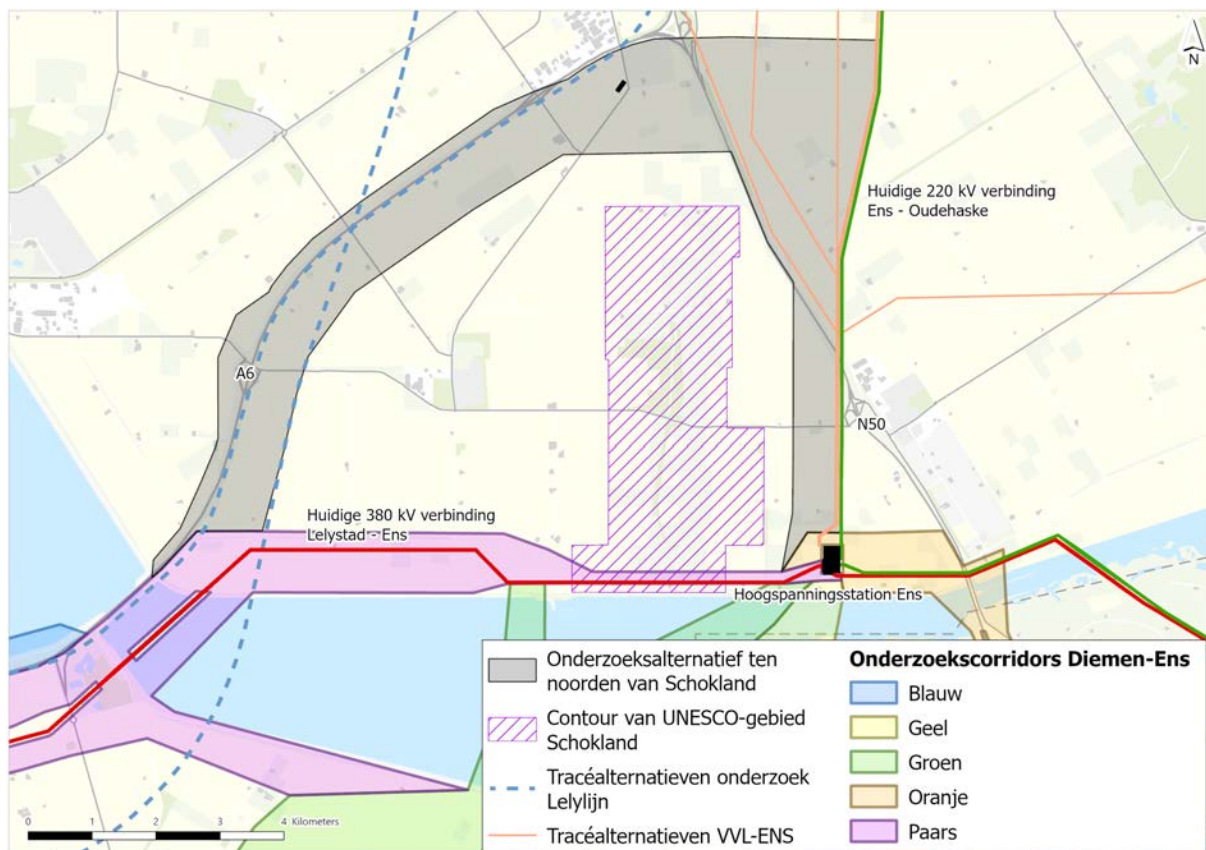
Extra onderzoeksalternatief

Vanwege de grote onzekerheden die onder de kopjes *Risico's uit onderzoeken en Advies Commissie voor de milieueffectrapportage* zijn omschreven, is eind 2024 verkend of er mogelijkheden zijn voor een tracé buiten de tot nu toe onderzochte alternatieven. Hierbij is gekeken naar de mogelijkheden voor een bovengrondse verbinding om het UNESCO Werelderfgoed Schokland en omgeving heen. Op basis van deze globale verkenning is geconcludeerd dat ook dit tracé mogelijk grote nadelige effecten heeft op milieu, omgeving en techniek, maar dat deze effecten niet op voorhand onbeheersbaar lijken te zijn. Daarom wordt in de Aanvulling op de NRD voorgesteld om de effecten van dit tracé ook te onderzoeken om deze te kunnen vergelijken met de vijf eerdere onderzochte alternatieven.

1.2 Het extra onderzoeksalternatief

Figuur 2 laat het nieuwe onderzoeksalternatief ten noorden van Schokland zien. Het onderzoeksalternatief is aangegeven als 'corridor'. Deze corridor geeft, samen met de corridors die al zijn uitgewerkt voor de huidige onderzoeksalternatieven, de 'onderzoeksruimte' weer waarbinnen gezocht wordt naar een tracé voor de nieuwe 380 kV-verbinding tussen Lelystad en Ens.

Door breed te onderzoeken binnen de corridor wordt in beeld gebracht waar een verbinding eventueel mogelijk is, maar juist ook waar dit niet kan of waar dit tot grote risico's en nadelige effecten leidt. De corridor dient daarbij voldoende breed te zijn om ook ruimte te bieden voor een variant waarin de bestaande verbinding mee wordt omgelegd met een nieuwe verbinding, om zodoende het lengteverschil tussen de nieuwe en de bestaande 380 kV-verbinding tussen de hoogspanningsstations Lelystad en Ens op te lossen.

Figuur 2 Onderzoekruimte (corridor) van het nieuwe onderzoeksalternatief ten noorden van Schokland, inclusief belangrijkste raakvlakprojecten

Uitgebreidere toelichting op (de totstandkoming van) het extra onderzoeksalternatief en de belangrijkste raakvlakprojecten is te lezen in de Aanvulling op de NRD.

2. Participatie

2.1 Participatie bij dit extra onderzoeksalternatief

De stakeholders die binnen het extra onderzoeksalternatief om Schokland vallen, zijn niet eerder doelgroep geweest van communicatie vanuit het project 380 kV Diemen - Ens. Dat betekent dat zij een informatieachterstand hebben in relatie tot het project. Een gedeeltelijke overlap met het TenneT-project 380 kV Vierverlaten - Ens, langs de N50 tussen Emmeloord en Ens, maakt de situatie complex.

Met de omschreven stappen in dit participatieplan willen wij de bewoners en belanghebbenden in en nabij de corridor van onderzoeksalternatief zo goed en zorgvuldig mogelijk meenemen in alle informatie. Daarnaast leggen we uit waarom wij participatie belangrijk vinden, welke rol iedereen heeft, welke communicatiemiddelen wij gaan inzetten en hoe wij omgaan met informatie vanuit de omgeving.

Omdat de nieuwe 380 kV-verbinding Diemen - Ens de belangen van bewoners en gebruikers raakt, is het betrekken van hen een belangrijk onderdeel van de verkenning. Daarom kan iedereen in de omgeving input leveren en meedenken over het onderzoeksplan van het extra onderzoeksalternatief. Het onderzoeksplan is de 'Aanvulling op de Notie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)'. Op deze manier krijgt u inzicht in hoe en waarom we bepaalde keuzes maken.

Grofweg onderscheiden wij met betrekking tot het extra onderzoeksalternatief de volgende doelgroepen:

- particulieren (agrariërs/omwonenden/grondeigenaren/bedrijven);
- dorpsbelangen Ens, Nagele, Tollebeek en de wijkplatforms in Emmeloord;
- betrokken overheden (gemeente Noordoostpolder, provincie Flevoland, het Rijk, waterschap Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat);
- belangenorganisaties, zoals natuur- en milieuorganisaties en LTO, maar ook andere netbeheerders;
- belangstellenden.

De wijze en het doel van participatie verschillen voor de verschillende doelgroepen. Daarover is in het navolgende kader meer uitleg gegeven.

Participatie met belanghebbenden, belangstellenden en belangenorganisaties: informeren staat centraal!

Deze stap in het proces zien wij vooral als het moment dat wij belanghebbenden en belangstellenden informeren over de noodzaak voor het extra onderzoeksalternatief, over de eerder uitgevoerde stappen en de resultaten van de verschillende onderzoeken. En welke informatie leidt tot het kiezen van een voorkeursalternatief. Het belangrijkste doel van deze participatie is dus om u goed en volledig te informeren over wat er onderzocht is en daarnaast (belangrijke) gebiedsinformatie ophalen. We willen op die manier open en transparant zijn. Uiteraard kunt u tijdens deze fase ook meedenken en reageren. Tijdens de terinzagelegging van de Aanvulling op de NRD kunt u hierop formeel reageren. Daarnaast kunt u informatie met ons delen, reageren op de door ons gedeelde informatie of suggesties doen. Dit kan onder andere via de Project Atlas (<https://ten.projectatlas.app/diemen-ens/>) waarop u op een kaart een reactie, vraag, zorg of suggestie kunt achterlaten, of via de contactmogelijkheden (zie hieronder) of bijvoorbeeld op één van de informatiebijeenkomsten.

In deze extra stap richt de participatie door de regionale overheden (met name gemeente Noordoostpolder en provincie Flevoland) en betrokken belangenorganisaties zich vooral op het betrekken, meedenken en het leveren van input.

In de volgende fase (vanaf het najaar 2025), nadat er een besluit is genomen over een voorkeursalternatief, gaan we met u om tafel indien u een direct belang heeft bij het voorkeursalternatief. Dit zijn dan inhoudelijke gesprekken over de verdere uitwerking van en onderzoek naar het voorkeursalternatief.

Voor informatie over de inhoud en participatie van het project:

TenneT

- 0800 - 83 66 388 (service center)
- www.tennet.eu/diemen-ens
- Omgevingsmanager: Kasimir Hagendoorn, kasimir.hagendoorn@tennet.eu, 06-50060586
- Omgevingsmanager: Dave Rüter, dave.ruter@tennet.eu, 06-81027258

Voor informatie over de procedure, documenten en participatie van het project:

Bureau Energieprojecten namens het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG)

- 070 - 379 89 79
- www.rvo.nl/diemen-ens
- bureauenergieprojecten@minezk.nl
- Projectleiders KGG: Titus van Roermund en Caroline Dollekamp (plaatsvervanger)

2.2 Informeren van alle doelgroepen

In de tabel hieronder ziet u hoe wij de communicatie voor ons zien tot en met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing.

Hoe? (communicatie- middel)	Wie? (doelgroep)	Wat/waarover?	Wat doen we met uw inbreng?
Websites	Voor iedereen	www.rvo.nl/diemen-ens : alle informatie over het project en het formele besluitvormingsproces, waaronder de publicaties. www.tennet.eu/diemen-ens : alle projectinformatie, zoals animaties, factsheets, veel gestelde vragen, nieuwsberichten en een link naar de projectatlas.	Niet van toepassing
Project Atlas	Voor iedereen	U kunt digitaal informatie geven over specifieke locaties en reageren op het extra onderzoeksalternatief, maar ook u zorgen, vragen of suggestie delen. U komt via www.tennet.eu/diemen-ens bij de projectatlas	U krijgt een antwoord op uw reactie. Uiteindelijk wordt uw reactie betrokken bij de totstandkoming van de stukken.
Digitale nieuwsbrieven	Voor iedereen	In de nieuwsbrief delen wij informatie over de stappen naar de ontwerp-voorkeursbeslissing of andere relevante projectinformatie. Aanmelden kan via www.tennet.eu/diemen-ens .	Niet van toepassing
Inloopbijeenkomsten Aanvulling op de NRD	Voor iedereen	• Toelichting op de Aanvulling op de NRD en het extra onderzoeksalternatief • Mogelijkheid bieden tot het stellen van vragen • Indienen van een zienswijze op onder het extra onderzoeksalternatief • Mogelijkheid bieden tot reactie en input op dit participatieplan	Uw vragen en zienswijzen zijn mogelijk input voor de volgende fase van de uitwerking van het onderzoeksalternatief. Daarnaast kan uw inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.
(Sociale) media	Voor iedereen	Wij informeren lokale en regionale media en pers met nieuwsberichten over het project, zodat zij hier (desgewenst) aandacht aan kunnen besteden. Daarnaast delen wij informatie met de betrokken overheden en organisaties en benutten in afstemming met hun de (sociale) media en communicatiekanalen.	Niet van toepassing
Verbindingsdagen	Voor iedereen	Tijdens verbindingsdagen werkt een aantal TenneT-medewerkers op een locatie in de buurt van de corridor, zodat u langs kunt komen voor een kop koffie, het delen van informatie en vragen over het project of een bepaald thema.	Uw vragen en informatie gebruiken wij voor zowel de uitwerking van het extra onderzoeksalternatief als het participatieplan (en bijbehorende activiteiten).

Publicatie kennisgeving in Staatscourant, huis-aan-huisbladen, online kranten	Voor iedereen	Informeren over de terinzagelegging van de Aanvulling op de NRD, uitnodigingen voor de inloopbijeenkomsten en de mogelijkheid geven om te reageren op de Aanvulling op de NRD.	Niet van toepassing
---	---------------	--	---------------------

2.3 Activiteiten tot en met ontwerp-voorkeursbeslissing

In de navolgende tabel staan de verschillende participatiemomenten tot en met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing, het plan-MER en de IEA (najaar 2025). De planning en inzet van de diverse bijeenkomsten en andere activiteiten is onder voorbehoud.

Hoe? (activiteit)	Wie? (doelgroep)	Wat / waarover / wanneer?	Wat doen we met de inbreng?	Status
Brief van KGG waarin de publicatie en terinzagelegging van het extra onderzoeksalternatief in de Aanvulling op de NRD wordt aangekondigd.	Perceelseigenaren binnen en in de nabijheid van de corridor van het extra onderzoeksalternatief. En de dorpsbelangen en wijkplaatsforms.	Aankondiging publicatie Aanvulling op de NRD en update participatieplan en toelichting processtappen project.	Niet van toepassing	Eind maart 2025 (direct na de formele publicatie in de Staatscourant)
Publicatie en ter inzagelegging van de Aanvulling op de NRD en voorstel voor participatie (in onder meer de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en lokale websites)	Voor iedereen	Mogelijkheid tot reageren op het extra onderzoeksalternatief en de reikwijdte en het detailniveau van het onderzoek.	Inbreng kan leiden tot aanpassing van de gepubliceerde stukken en onderzoeksvragen. Daarnaast kan de inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.	Eind maart/ begin april Terinzagelegging van 28 maart t/m 15 mei
Twee inloopbijeenkomsten tijdens de terinzagelegging	Voor iedereen	Mogelijkheid tot reageren op het extra onderzoeksalternatief en de reikwijdte en het detailniveau van onderzoek. Insteek is tweetal locaties in of nabij het extra onderzoeksalternatief.	Inbreng kan leiden tot aanpassing van de gepubliceerde stukken en onderzoeksvragen. Daarnaast kan de inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.	Begin april

Twee verbindingsdagen na de terinzagelegging	Voor iedereen	Tijdens verbindingsdagen werkt een aantal TenneT-medewerkers op een locatie bij u in de buurt (b.v. Restaurant Schokland), zodat u langs kunt komen voor een kop koffie, het delen van informatie en vragen over het project of een bepaald thema. Ruimte voor 1 op 1 gesprekken. Insteek is tweetal locaties in of nabij het extra onderzoeksalternatief.	Niet van toepassing	Eind mei
Informatiesessie gemeenteraad Noordoostpolder	Leden van gemeenteraad Noordoostpolder	Tijdens de ter inzage legging op verzoek: bijpraten over (stand van zaken) project en over betrokkenheid bestuurlijk vertegenwoordigers.	Afhankelijk van type sessie	7 April
Informatiesessie Provinciale Staten Flevoland (op verzoek)	Leden van Provinciale Staten Flevoland	Tijdens de ter inzage legging op verzoek: bijpraten over (stand van zaken) project en over betrokkenheid bestuurlijk vertegenwoordigers.	Afhankelijk van type sessie	April-Mei 2025
Gesprekken met belangenorganisaties (o.a. dorpsbelangen, wijkplatforms, LTO, Flevolandschap, projectorganisatie Lelylijn)	Belanghebbenden en belangen-organisaties binnen of in de directe nabijheid van de corridor van het extra onderzoeksalternatief	Tijdens de ter inzage legging op verzoek: bijpraten over (stand van zaken) project en over betrokkenheid belangenorganisaties.	Niet van toepassing	April-Mei 2025
Opstellen Nota van Antwoord aanvullende NRD en publicatie definitieve NRD	Voor iedereen	Hierin wordt verslag gedaan van de ingebrachte reacties op het aanvullende NRD, het extra onderzoeksalternatief en de reactie hierop.	Niet van toepassing	Juni 2025

3. Tijdlijn komende activiteiten

28 Maart-15 Mei 2025

- Terinzagelegging
aanvulling NRD en
participatieplan
- Twee
informatiedagen

Publicatie van de aanvulling NRD met daarin de presentatie van het extra onderzoeksalternatief en het beoordelingskader voor het MER. Ook is het geactualiseerde participatieplan gepubliceerd. Duur van ter inzage termijn is 7 weken. Twee informatiemiddagen/-avonden aan het begin van de ter inzage termijn in/nabij de corridor van het extra onderzoeksalternatief. Data en locaties volgen op de website www.tennet.eu/diemen-ens en in de nieuwsbrief.

Eind Mei 2025

- Twee
verbindingsdagen

Na de terinzageleggingsperiode twee verbindingsdagen organiseren. De verbindingsdagen organiseren in/nabij de corridor van het extra onderzoeksalternatief, bijvoorbeeld in Restaurant Schokland.

April-Mei 2025

Informatiesessie
gemeenteraad-
provinciale staten

Bijpraten over stand van zaken project (op verzoek)

April-Mei 2025

Gesprekken
belangenorganisaties

Bijpraten over stand van zaken project

Juli 2025:

Bestuurlijk overleg
advies
voorkeursalternatief

Bedoeld om de betrokken bestuurders te informeren, te betrekken en ter bespreking van aangepast MER en IEA en ontwerp-voorkeursbeslissing.

Q4 2025:

Terinzagelegging
ontwerp-
voorkeursbeslissing

Publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing met daarin de presentatie van het voorkeursalternatief. Daarnaast worden het bijbehorende milieueffectrapport (MER) en de integrale effectanalyse (IEA) gepubliceerd. Ook het geactualiseerde participatieplan wordt gepubliceerd.

Q1 2026: Vaststelling
voorkeursbeslissing

Publicatie van de definitieve voorkeursbeslissing en bijbehorende documenten.

Activiteiten voor iedereen

Activiteiten voor specifieke doelgroepen zoals overheden en belangenorganisaties

4. Reacties

4.1 Reageren op de Aanvulling van de NRD

Dit participatieplan ligt gelijktijdig met de Aanvulling op de NRD ter inzage. De zienswijzen die zijn ingediend op de eerste concept-NRD (maart 2023) en tweede concept-NRD (oktober 2023) zijn eerder beantwoord in een Nota van Antwoord. De vragen en aandachtspunten die u daar heeft aangedragen worden, zoals toegelicht in de beantwoording, meegenomen in het proces van het MER en de IEA. Het is niet nodig om eenzelfde zienswijze nogmaals in te dienen.

We vragen u in deze fase dus alleen te reageren op de Aanvulling op de NRD, met andere woorden: het extra onderzoeksalternatief om Schokland.

4.2 Uw reactie

Naast de activiteiten die wij vanuit het project voorstellen, willen wij graag inspelen op uw behoefte aan informatie en contact met ons. Heeft u of uw organisatie behoefte aan bepaalde informatie, wilt u informatie, zorgen en/of opmerkingen met ons delen of kennismaken? Laat het ons weten! Samen bekijken we wat het beste past. Dat kan een telefoongesprek zijn, maar ook het geven van een presentatie of een werksessie.